

Голові Запорізької обласної
державної адміністрації
Старуху О.В.

Голові та учасникам комісії з
розгляду проблемних питань
реалізації інвестиційного проекту
ТОВ «Біляївський збагачувальний
комбінат»

співзасновника громадської
організації «ВОЛЬТЕРРА»
Буркота Дмитра Вадерійовича
70002, Запорізька область,
Запорізький р-н., м. Вільнянськ,
вул. Соборна, 35
моб. т.: 0956513140

ПЕРЕЛІК
проблемних питань реалізації інвестиційного проекту
ТОВ «Біляївський збагачувальний комбінат»

I. Незаконно розпочаті земельні роботи, зняття родючого шару ґрунту, неналежне поводження та зберігання останнього.

Так, у ніч з 08. на 09.01.2021 року ТОВ «Біляївський збагачувальний комбінат» розпочав зняття родючого шару ґрунту на ділянці землі з кадастровим номером 2321586100:01:001:0131.

Згідно вимог чинного законодавства, Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр) оприлюднює всі рішення про надання дозволів на зняття та перенесення ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту). Проте на офіційному сайті Держгеокадастру <https://land.gov.ua/permit/> відсутній дозвіл на зняття й перенесення родючого шару ґрунту.

Згідно умов наданого ТОВ «БЗК» дозволу на зняття родючого шару ґрунту № 0036 від 29.08.2019 року, виданого Головним управлінням Держгеокадастру у Запорізькій області, зняття родючого шару ґрунту здійснюється товщиною 0,45 м. Однак, як було зафіксовано засобами відео та фото-фіксації товщина знятого ґрунту значно перевищує встановлені в умовах параметри товщини шару ґрунту. По факту наразі проводяться незаконні земельні роботи, які не відносяться до підготовчих робіт та робіт зі зняття родючого шару.

Також, в вищезазначеному дозволі вказано, що знятий шар ґрунту буде розроблюватися з подальшим навантаженням на транспортні засоби та транспортуванням на відстань 3 км від місця зняття з відсипанням у тимчасовий відвал на земельну ділянку з кадастровим номером 2321586100:01:001:0130. Однак, дані роботи з перенесення родючого шару землі **не були виконані**, а знятий шар ґрунту було перемішано з неродючими глинами та частково нагорнуто на ползахисну смугу. Даним дозволом,

виданим ТОВ «БЗК», встановлена **адміністративна відповідальність** за статтею 53-3 Кодексу про адміністративні правопорушення за порушення умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту, порядку проведення рекультивації порушених земель, зазначених у дозволі.

Також, відповідно до **статті 35 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності»** після набуття права на земельну ділянку та відповідно до її цільового призначення замовник може виконувати підготовчі роботи, визначені будівельними нормами і правилами, з повідомленням органу державного архітектурно-будівельного контролю. Виконання підготовчих робіт без подання повідомлення про початок виконання підготовчих робіт **забороняється**.

Повідомлення про початок виконання підготовчих робіт подається замовником до відповідного органу державного архітектурно-будівельного контролю через центр надання адміністративних послуг або через електронний кабінет шляхом подання засобами програмного забезпечення Єдиного державного веб-порталу електронних послуг або заповнюється та надсилається рекомендованим листом з описом вкладення до центру надання адміністративних послуг.

Орган державного архітектурно-будівельного контролю протягом п'яти робочих днів з дня надходження повідомлення забезпечує внесення інформації, зазначеної у повідомленні, до реєстру. Однак, на сайті <https://e-construction.gov.ua/> відсутнє повідомлення про початок підготовчих робіт на земельній ділянці з кадастровим номером 2321586100:01:001:0131.

Стосовно другої земельної ділянки: 12.01.2021 року ТОВ «Біляївський збагачувальний комбінат» розпочав зняття родючого шару ґрунту на ділянці землі з кадастровим номером 2321586100:01:001:0156.

Згідно повідомлення про початок підготовчих робіт №ЗПО10193111817 від 07.11.2019 р. щодо будівництва кар'єру по видобуванню і переробці каоліну з комплексом споруд і будівель, технічний нагляд здійснює Черевань Валерій Вікторович (кваліфікаційний сертифікат АТ №004725).

Згідно Порядку здійснення технічного нагляду під час будівництва об'єкта архітектури, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2007 р. № 903, технічний нагляд забезпечує замовник, а здійснюють інженери з технічного нагляду – відповідальні виконавці, що мають виданий відповідно до законодавства **кваліфікаційний сертифікат**.

При залученні інженерів з технічного нагляду до виконання своїх професійних обов'язків по здійсненню технічного нагляду за будівництвом будівель та споруд, замовники мають переконатися у спроможності сертифікованого інженера з технічного нагляду виконувати ті види робіт (послуг), право виконання яких встановлено кваліфікаційним сертифікатом.

Кваліфікаційні сертифікати, відповідно до кваліфікаційних вимог і спеціалізації розподіляються за категоріями інженерів з технічного нагляду, встановленими Зміною № 11 до розділу 1 «Керівники, професіонали, фахівці» Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників Випуск 64 «Будівельні, монтажні та ремонтно-будівельні роботи», затвердженої наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та

житлово-комунального господарства України від 08.08.2017 року № 192, зокрема:

- провідний інженер з технічного нагляду: наявність кваліфікаційного сертифіката на виконання відповідних робіт щодо об'єктів будівництва класу наслідків (відповідальності) СС3 (значні наслідки).

- інженер з технічного нагляду I категорії: наявність кваліфікаційного сертифіката на виконання відповідних робіт щодо об'єктів будівництва класу наслідків (відповідальності) СС2 (середні наслідки).

- інженер з технічного нагляду II категорії: наявність кваліфікаційного сертифіката на виконання відповідних робіт щодо об'єктів будівництва класу наслідків (відповідальності) СС1 (незначні наслідки).

- інженер з технічного нагляду.

Згідно інформації з відкритих джерел Черевань В.В. за професією є інженером технічного нагляду. Будівництво кар'єру по видобуванню і переробці каоліну з комплексом споруд і будівель належить до об'єктів будівництва класу наслідків СС2 (середні наслідки). Враховуючи вищезазначене, Черевань В.В. не має права здійснювати технічний нагляд на даному об'єкті, так як **не має кваліфікаційного сертифіката на виконання відповідних робіт щодо об'єктів будівництва класу наслідків (відповідальності) СС2 (середні наслідки).**

Також, в вищевказаному повідомленні про початок підготовчих робіт вказано, що генеральним підрядником є ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ВІБО-ТРАНС»(ЄДРПОУ 26417884).

Згідно статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності» ліцензуванню підлягають такий вид господарської діяльності як будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками.

Відповідно до статті 27 Закону України «Про архітектурну діяльність» обов'язком замовника є доручати виконання будівництва об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, суб'єктам господарювання, які мають відповідну ліцензію.

Згідно реєстру будівельної діяльності ТОВ «ВІБО-ТРАНС» **не має ліцензії на проведення будівельних робіт.**

Згідно інформації з Реєстру будівельних робіт (<https://e-construction.gov.ua/permits>) за реєстраційним номером ІУ012201217478, 14.01.2021 ТОВ «БЗК» відмовлено у видачі дозволу на будівництво на земельній ділянці з кадастровим номером 2321586100:01:001:0156.

Водночас, інформація про документ, що дає право на виконання підготовчих та будівельних робіт (реєстраційний номер, дата видачі, найменування органу державного архітектурно-будівельного контролю, який здійснив дії щодо внесення даних до реєстру і здійснює контроль за будівництвом об'єкта), відомості про найменування, клас наслідків (відповідальності) об'єкта, здійснення оцінки впливу на довкілля для об'єктів, що підлягають оцінці впливу на довкілля відповідно до [Закону України](#) «Про оцінку впливу на довкілля», зображення об'єкта та його основні техніко-економічні показники, замовника, проектувальника, підрядників, осіб, відповідальних за здійснення авторського і технічного

нагляду, відповідальних виконавців робіт з урахуванням внесених змін розміщуються на стенді завдовжки не менше ніж 1,5 метра і завширшки не менше ніж 1 метр, що встановлюється на будівельному майданчику в доступному для огляду місці. Даний стенд на земельній ділянці **відсутній**.

Також, проведення підготовчих та будівельних робіт на вказаних ділянках є порушенням умов Висновку з оцінки впливу на довкілля, згідно яких **всі підготовчі та будівельні роботи мають проводитись у межах ліцензійної ділянки надр**. Вказана ж земельна ділянка знаходиться поза межами спеціального Дозволу.

Зважаючи на вище вказане постають наступні питання:

- 1. Аналіз законності отримання дозволів на зняття родючого шару ґрунту, процедури їх реєстрації та причини відсутності у Реєстрі дозволів;**
- 2. Підтвердження наявності/відсутності Повідомлення про початок підготовчих робіт на ділянці з кадастровим номером 2321586100:01:001:0131;**
- 3. Аналіз причин невиконання умов дозволів на зняття та перенесення родючого шару ґрунту, власне - псування останнього;**
- 4. Аналіз проведення робіт поза межами ліцензійної ділянки надр, що суперечить умовам висновку з ОВД;**
- 5. Чи мав право інженер з технічного нагляду Черевань В.В. здійснювати технічний нагляд об'єкту будівництва з класом наслідків СС2?**
- 6. Причина відсутності інформаційного стенда з повною інформацією про розпочаті роботи?**

Додатково прошу перевірити посаду Тітової Т.В. на момент підписання Дозволів та журнал реєстрації дозволів в Управлінні Держгеокадастру

II. Невідповідність дозвільних документів видам та меті діяльності визначених Спеціальним дозволом на користування надрами, у зв'язку зі змінами останнього.

Згідно останніх змін (Наказ від 29.05.2019 № 175) до Спеціального дозволу на користування надрами № 4064 від 18.10.2006 ТОВ «Біляївський збагачувальний комбінат» окрім видобутку каолінів буде паралельно видобувати ще й піски-відсівни зі вказаної ліцензійної ділянки.

Справа у тому, що вказані зміни оформлені після отримання більшості дозвільних документів, зокрема й після проведення процедури оцінки впливу на довкілля, а відтак жодним чином не враховані (навіть не відображені у Звіті з ОВД) наслідки від додаткової діяльності як на довкілля так і на здоров'я населення. Згідно п.3 ч.3 ст 3 ЗУ «Про ОВД» видобуток пісків відноситься до другої категорії видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають обов'язковій оцінці впливу на довкілля.

Вважаю, що ТОВ «БЗК» має пройти додаткову процедуру ОВД, перш ніж розпочинати видобувні роботи.

Зважаючи на вказане прошу експертну раду та спеціалістів департаменту захисту довкілля прокоментувати та роз'яснити вказану ситуацію, зокрема в контексті законності розпочатих робіт за відсутності висновку з ОВД на частину планованої діяльності (видобування пісків-відсівів), що передбачена змінами у Спецдозволі.

III. Незаконне вилучення земельних ділянок у землевласників начебто для «суспільних потреб»

Колишній голова Вільнянської районної державної адміністрації Іванов Дмитро Юрійович прийняв розпорядження від 01.03.2019 р. №69 «Про викуп земельних ділянок, які перебувають у власності фізичних осіб, для суспільних потреб, з метою подальшого надання цих земельних ділянок в оренду Товариству з обмеженою відповідальністю «Біляївський збагачувальний комбінат» із зміною цільового призначення для розміщення та будівництва кар'єру по видобуванню корисних копалин (каоліну), його збагачення та переробки» (далі «Розпорядження»).

Вважаю, що Іванов Д.Ю. та інші працівники Вільнянської РДА, які приймали участь у підготовці вказаного Розпорядження перевищили службові повноваження, порушили конституційні права законних землевласників та проігнорували норми чинного законодавства.

У вказаному Розпорядженні проігноровано основну норму закону, що визначає право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю. А саме, згідно статті 41 Конституції України:

Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним.

Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених законом, та за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

Конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом.

Використання власності не може завдавати шкоди правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства, погіршувати екологічну ситуацію і природні якості землі.

Станом на сьогодні відсутній факт суспільної потреби у видобутку та збагаченні каолінів як для населення так і для галузей промисловості, а також відсутня згода від усіх власників земельних ділянок на викуп для суспільних потреб чи з мотивів суспільної необхідності. Зокрема, громадянин Федорченко Сергій, який був одним з законних землевласників у якого примусово відібрали земельну ділянку пройшов пекло судової системи України та у Верховному суді відстояв своє право на мирне володіння приватною власністю.

Так, 16.06.2020 року Верховний Суд України встановив обставини справи № 852/2а-9/19 про примусове вилучення з мотивів суспільної

необхідності земельної ділянки загальною площею 3,97 га з кадастровим номером 2321586100:01:001:0123, яка розташована на території Павлівської сільської ради Вільнянського району Запорізької області. Предметом зазначеної справи була спроба кількох чиновників Вільнянської адміністрації на чолі з колишнім головою – паном Івановим Д.Ю. «віджати» земельний пай у Сергія Федорченко та передати його ТОВ «БЗК». Колегія суддів ухвалила судові рішення з додержанням норм матеріального і процесуального права на користь законного землевласника, а заодно надала роз'яснення термінам «суспільної потреби та необхідності» на яких базуються майже всі куплені та сфальшовані дозвільні документи ТОВ «БЗК».

Отже, Суд постановив що позивачем не мотивовано, в чому полягає суспільна необхідність та загальнодержавний інтерес, який обумовлює виключну необхідність примусового відчуження земельної ділянки, а саме по собі **розташування на ній корисних копалин загальнодержавного значення не свідчить про наявність такого інтересу.**

До того ж, **ініціатором викупу (відчуження) земельної ділянки виступає приватне підприємство, яке буде здійснювати господарську діяльність пов'язану з видобуванням корисних копалин для забезпечення власних комерційних інтересів, що свідчить в першу чергу про комерційний характер такої ініціативи.**

Суд зазначає, що основні підстави відчуження земельних ділянок з мотивів суспільної необхідності переслідують саме інтереси суспільства, а в даному випадку, примусове відчуження переслідує перш за все забезпечення приватних комерційних інтересів ТОВ «Біляївський збагачувальний комбінат», що свідчить про комерційний характер такої ініціативи, а не суспільний.

Так як Вирок Верховного Суду набув законної сили з дати прийняття та не може бути оскарженим постають наступні питання:

- 1. Приведення проектної документації у відповідність з наявним фактом оскарженого рішення по земельній ділянці Федорченко С., яка проходить через весь центр планованого кар'єру та унеможливорює роботи по розробці кар'єру за проектом;**
- 2. Перевірка законності всього проекту будівництва, який повністю оснований на начебто «суспільній потребі».**

IV. Незаконно отриманий гірничий відвід.

Державна служба України з питань праці 22.03.2017 року надала ТОВ «БЗК» акт гірничого відводу на площі понад 462 га. Вказаний нормативний акт видано з порушенням чинного законодавства України та власне з порушенням прав понад сотні власників земельних паїв. Так, згідно з Постановою КМУ від 27 січня 1995 р. N 59 «Про затвердження Положення про порядок надання гірничих відводів» до Проекту гірничого відводу додається, зокрема, **документ про згоду землевласника або землекористувача з рішенням про надання гірничого відводу.** На сьогоднішній день таких документів не існує. Отже, десятки землевласників та кілька фермерських господарств, що обробляють землі на праві оренди, навіть не підозрюють, що незабаром на їх паях будуть розміщені стометрові терикони. Замість вказаних погоджень ТОВ «БЗК» використало лист від

голови Павлівської сільради, яка жодним чином не являлась ані власником ані землекористувачем зазначених ділянок. По факту акт гірничого відводу є незаконним продуктом злочинної змови ТОВ «БЗК», органу місцевого самоврядування та дозвільного органу, адже пакет документів, поданий на розгляд був не повним, Держпраці навіть не звернуло на це уваги, а голова сільради А.В. Клименко замість захисту прав громадян (принаймні повідомлення останніх) одноособово «одобряв» відведення земельних ділянок.

У зв'язку з вище наведеним виникає питання перевірки законності отриманого Акту гірничого відводу.

V. Загроза радіаційного забруднення прилеглої до видобутку каолінів території та водних об'єктів.

Згідно з матеріалами засідання колегії державної комісії по запасах корисних копалин (протокол від 27.07.2017 р. № 4019) радіаційно-гігієнічна оцінка порід родовища проведена у 1983 році під час розвідки за результатами гамма-каротажу 666 свердловин, промірів керну найвищої активності, відбору та випробуванні 7 об'єднаних проб в Інституті радіаційної гігієни м. Санкт-Петербург. За результатами гамма-каротажу свердловин сумарна питома активність природних радіонуклідів у каолінах нормального типу становить 314,3 Бк/кг, у каолінах лужного типу - 355,2 Бк/кг, розкривних порід - 122,1-251,6 Бк/кг. Згідно ДБН В. 1.4-1.01-97 «Регламентовані радіаційні параметри. Допустимі рівні» сировина зі вказаними показниками віднесена до 1 класу радіоактивності та може використовуватись у будівництві без обмежень.

Показник сумарної питомої активності природних радіонуклідів у корисній копалині значно вищий ніж у розкривних породах, та наближається до граничного значення (370 Бк/кг), встановленого для порід 1 класу радіоактивності. Це вочевидь пов'язано з глибиною залягання та контактом каолінів з другим водоносним горизонтом, та власне умовною відсутністю контакту з останнім розкривних порід, які представлені водощільними глинами. Внаслідок відкритої розробки ситуація ймовірно зміниться, внаслідок порушення напірного водоносного горизонту, що може спричинити вивільнення природних радіонуклідів і в розкривні породи і, власне, на денну поверхню.

У 2018 році були проведені локальні радіологічні дослідження проб підземних (та одного поверхневого об'єкта на тому ж рівні) вод на глибинах до 7 метрів. Результати досліджень свідчать про суттєві перевищення рівнів радіоактивності згідно ДСанПіН 2.2.4-171-10 і згідно НРБУ-97 за сумарною альфа-активністю та вмістом природних ізотопів урану відповідно, в переважній більшості відібраних проб в районі планованого видобутку каолінів – в свердловинах, а також у безпосередній близькості – в криницях с. Зелене та с. Роздолля. Так, протоколи ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр» МОЗ України свідчать про перевищення радіаційних норм за сумарною альфа-активністю від 3,8 до 24,9 разів пробах води: свердловина 259 – в 12,4 разів (протокол № 4551 від 16.11.2018 р.); свердловина с. Зелене, вул. Шевченка, 18 – в 22,5 разів (протокол № 4552 від

16.11.2018 р.); свердловина с. Зелене, вул. Шевченка, 9 – в 4,7 разів (протокол № 4553 від 16.11.2018 р.); ставок, с. Зелене – в 16,8 разів (протокол № 4555 від 15.11.2018 р.); криниця с. Зелене – в 3,8 разів (протокол № 3459 від 13.09.2018 р.); криниця с. Зелене – в 9,2 разів (протокол № 2719 від 20.07.2018 р.); криниця с. Роздолля – в 8,8 разів (протокол № 3460 від 13.09.2018 р.). За результатами досліджень Центру радіоекологічного моніторингу, м. Жовті Води у загальному протоколі № 844-РХ від 04.12.2018 р. зафіксовано перевищення радіаційних норм за сумарною альфа-активністю від 5,0 до 30,3 разів: свердловина 259 – в 16,1 разів; свердловина 511-Б – в 6,5 разів; свердловина 704 – в 12,1 разів; свердловина, с. Зелене, вул. Шевченка, 18 – в 22,6 разів; криниця с. Зелене, вул. Шевченка, 47 – в 5,0 разів; криниця с. Зелене, вул. Шевченка, 8 – в 11,7 разів; криниця с. Зелене, вул. Шевченка, 9 – в 30,3 разів; ставок, с. Зелене – в 27,6 разів. Розгорнутий аналіз за окремими природними ізотопами від ДУ «Інститут громадського здоров'я» ім. О.М. Марзеєва НАМН України» майже у всіх відібраних пробах показав **перевищення вмісту Урану в воді від 1,6 до 1,97 разів**: свердловина 259 – в 1,78 разів (протокол ІГЗ - 2018 - 169 від 28.11.2018 р.); свердловина с. Зелене, вул. Шевченка, 47 – в 1,95 разів (протокол ІГЗ - 2018 - 170 від 28.11.2018 р.); свердловина с. Зелене, вул. Шевченка, 9 – в 1,6 разів (протокол ІГЗ - 2018 - 171 від 28.11.2018 р.); свердловина с. Зелене, вул. Шевченка, 18 – в 1,97 разів (протокол ІГЗ - 2018 - 172 від 28.11.2018 р.);

Аналогічні описаним дослідження були проведені поблизу (навколо) території планованого видобутку, а саме в криницях с. Біляївка та с. Павлівське. Протокол ДУ «Запорізький обласний лабораторний центр» МОЗ України від 13.09.2018 р. № 3461 та протокол Центру радіоекологічного моніторингу, м. Жовті Води від 30.01.2018 р. № 791-РХ свідчать про відсутність перевищень рівнів радіоактивності та, загалом, дуже незначний вміст природних радіонуклідів у досліджуваних пробах підземних вод.

Отже, **показник сумарної питомої активності природних радіонуклідів у корисній копалині значно вищий ніж у розкривних породах, та наближається до граничного значення (370 Бк/кг), встановленого для порід 1 класу радіоактивності.** Це вочевидь пов'язано з глибиною залягання, контактом каолінів з другим водоносним горизонтом та материнськими кристалічними породами у яких підвищений вміст природних радіонуклідів, зокрема – природних ізотопів урану.

Перевищення показників альфа-активності та вмісту урану у воді мають місце виключно у районі планованого видобутку. Уже на незначних відстанях від меж планованої ділянки не зафіксовано жодних перевищень, при чому показники вмісту природних радіонуклідів у досліджуваних пробах підземних вод надзвичайно низькі. Отже, можна стверджувати про **наявність джерел природної радіації на локальній території та небезпечність розкривних робіт саме у планованому місці.**

У підтвердження вище вказаного надаємо висновок фахівців кафедри екологічної безпеки та раціонального природокористування МДПУ про вірогідність радіаційного забруднення території внаслідок відкритої розробки каолінів.

Додатково наголошуємо, що проведені в 2018 році дослідження реалізовані на ділянці під кар'єр згідно з затвердженим детальним планом

території, а проби води відібрані з необладнаних свердловин на глибинах усього 4-7 метрів, що не дає змоги у повній мірі встановити радіаційні ризики від порушенні другого (напірного) водоносного горизонту.

Зважаючи на вище наведене, наполягаю на проведенні якісних радіологічних досліджень на глибинах, тотожних з глибиною майбутнього кар'єру з відповідним обладнанням (осадженням) свердловин та відбором проб води з другого водоносного горизонту.

VI. Незаконно отриманий висновок з оцінки впливу на довкілля

24.07.2018 розпочато процедуру оцінки впливу на довкілля від планованої діяльності ТОВ «БЗК». Отримано відмову 19.02.2019 року. Після повторного розгляду Міністерство екології та природних ресурсів України 12.06.2019 року видало позитивний висновок з оцінки впливу на довкілля для ТОВ «Біляївський збагачувальний комбінат». Процедура оцінки впливу супроводжувалась суттєвими порушеннями Закону України «Про ОВД» та недостовірними даними, поданими розробником, зокрема:

- невірно зазначено (додано експертний висновок Собко Б.Ю.) про те що видобувні роботи не вплинуть на другий водоносний горизонт, що не відповідає дійсності, адже останній залягає на глибинах до 24 метрів, а поклади каоліну значно глибше;

- проігноровано природну цінність території, а також наявність рідкісних представників флори та фауни (Наукове обґрунтування оформлене ще у 2017 році та було додано до Звіту. Під час розгляду перший раз Мінприроди у відмові вказало однією з причин наявність балки зі збереженими природними комплексами, а під час повторної процедури, чомусь – проігнорувало, наче балка перестала існувати);

- не враховано відвали та автотранспорт, як джерела пилоутворення під час розробки родовища;

- не враховано під час роботи збагачувальної фабрики джерела викидів, такі як завантажувальний бункер, грохоти, стрічкові конвеєри, ковшові елеватори, силоси готової продукції, гвинтовий конвеєр;

- проігноровано джерела та викиди від допоміжних структурних підрозділів, очисних споруд, складу зберігання ПММ, заправної станції для автотранспорту, станції приготування реагентів, газорозподільних пунктів; не враховано ймовірні викиди, відсутній розрахунок та обґрунтування викидів (випаровування) з площинних джерел, таких як хвостосховища, ставки відстійники, резервуари, гірнична канава;

- не враховані забруднюючі речовини та їх об'єми, а саме: вуглеводні та нафтопродукти від зберігання ПММ, меркаптани від використання величезних об'ємів газу (функціонування ГРП, продувочних свічок), пилозв'язуючі речовини, хімічні речовини на кшталт поліакриламід, оксиди металів, радіонукліди;

- недостовірні (умисно применшені) розрахунки розсіювання забруднюючих речовин у атмосферному повітрі (Розрахунок ЕОЛ+ взагалі взято з «першого» Звіту, у якому структурні об'єкти розміщуються зовсім по іншому, навіть збережено порядковість сторінок з попереднього Звіту);

- невірно обраний (применшений) коефіцієнт осідання пилу для сипучих матеріалів (приведений на рівні 1). Насправді він має бути рівним «3» згідно ОНД 86;
- невірно вказано та загалом не витримано ГДК по бензапірену – 0,0001, по факту – становить 0,000001;
- невірно прийнято джерела викидів (як то кар'єр, автотранспорт, пересипання сировини) як «точкові» з діаметром джерела викиду – 0,5 м. По факту такі джерела є площадними, а отже розрахунки та об'єми викидів суттєво применшені;
- суттєво завищено показник крупності піщано-гравійної суміші 100-50 мм, що є неможливим для піску або гравію, внаслідок чого отримано мізерні розрахунки викидів (наприклад при пересипанні 6400 тонн піщано-гравійної суміші відкритим способом викиди будуть становити лише 4 кг пилу на рік);
- проігноровано радіаційну небезпеку (перевищення рівнів альфа радіоактивності у воді вже на 6 м у понад 30 разів, перевищення вмісту природного урану в воді в 1,6-2 рази. (протоколи наявні та були додані до Звіту).

Наголошуємо, що про всі наведені недоліки та подану інвестором завідомо неправдиву інформацію громадськість Вільнянського району повідомила Мінприроди згідно вимог ЗУ «Про ОВД» в рамках громадського обговорення Звіту (зауваження на понад 1600 сторінок з деталізацією). Фактично фахівці Мінприроди мали б просто перевірити надану інформацію, однак у Звіті про громадське обговорення переважають фрази «відхилено». Особливо обурює рецензія Мінприроди за пунктами де вказано про конкретні недостовірні розрахунки впливів: *«За достовірність наданої інформації відповідальність несе інвестор»*. Виходить поданий матеріал ніхто не аналізував? Але Законом передбачено, що саме уповноважений орган визначає допустимість планованої діяльності на підставі сукупної оцінки впливу, аналізу наданих матеріалів та прогнозу. Отже порушено вимоги ЗУ «Про ОВД», а саме: ч. 3 ст. 2, ч. 1 ст. 9, п. 2 ч. 5 ст. 9.

Інформацію про недостовірні розрахунки викидів у атмосферне повітря, які надано у Звіті вже підтвердив інженер – розробник.

Вважаємо, що Висновок для ТОВ «БЗК» видано незаконно, а дії збоку окремих фахівців Мінприроди розцінюємо як службову недбалість, або корупційні дії, які можуть призвести до непоправних наслідків та обернутися екологічною катастрофою для Вільнянського району Запорізької області.

Зважаючи на вище описане:

- 1. Прошу головуючого комісії доручити представникам експертної наукової ради, науковцям та фаховим спеціалістам вивчити Звіт з ОВД, перевірити всі наведені факти та надати Експертний висновок стосовно наявності/відсутності наведених порушень та невідповідностей;**
- 2. Наполягаю на проведенні гідрогеологічних досліджень, за результатами яких можна буде реально оцінити та спрогнозувати вплив на довкілля видобувної діяльності при**

руйнуванні водоносних горизонтів, зокрема - другого напірного водоносного горизонту.

VII. Підробка документів зі знецінення особливо цінних ґрунтів

Значна частина території планованого видобутку представлена особливо цінними ґрунтами загальнодержавного значення (згідно з Наказом Держкомзему від 06.10.2003 N 245 "Про затвердження переліку особливо цінних груп ґрунтів"), що підтверджується архівними даними, затвердженими картографічними матеріалами, проведеними крупномасштабними дослідженнями та даними з сайту національної грошової оцінки (<https://ngo.land.gov.ua/uk/map/>). ТОВ «БЗК» у змові з фахівцями ДП «Київський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» підрили Звіт з якісної характеристики ґрунтового покриву від 13.02.2017 р. № 08/06/136 згідно якого на території у понад 160 га проведені дослідження ґрунтового покриву та не виявлено особливо-цінних земель. Вказаний документ сфальшований, а жодних досліджень не проводилось, адже датою, начебто проведених робіт є 27.01.2017 року. Справа у тому, що вказані дослідження начебто були проведені 27.01.2017 року, що не є можливим на площі понад 160 га за один день при температурі повітря - мінус 14 градусів. Про це свідчить і відповідь головної структури України з питань вказаних досліджень – Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії ім. О.Н. Соколовського». (надається). На замовлення одного з депутатів Вільнянської районної ради вказана державна установа надала експертну відповідь про те, що на території планованого видобутку наявні особливо-цінні землі. Матеріали експертизи були передані нами особисто пану Іванову. Сам голова відмовився розглядати наш лист, а от його заступник – Білий М.М. написав лист до ННЦ ім. Соколовського з проханням роз'яснити матеріали експертизи та власне наші зауваження до Звіту Інституту землеустрою. Надані роз'яснення від ННЦ ім. Соколовського чітко свідчать про наявність на планованій під кар'єр території особливо цінних земель та ставлять під сумнів можливість проведених досліджень Київським Інститутом землеустрою. (копії листів запиту та відповіді надаються). Нажаль, Іванова Д.Ю. висновки неупереджених експертів з ґрунтознавства не переконали, а «фальшивка» від зацікавленого у знеціненні земель ТОВ «БЗК» стала основою для подальших злочинних розпоряджень з вилучення земельних ділянок у законних власників та їх передача у користування суб'єкту підприємницької діяльності. На колективну вимогу громади – провести незалежні дослідження ґрунтів, замовником яких має бути Вільнянська РДА за погодженням з землевласниками – Іванов Д.Ю. дав відмову з посиланням на брак коштів у бюджеті місцевого самоврядування, незважаючи на те, що підроблений звіт зі знецінення земель кожного року буде приносити державі шалені збитки.

За наявною інформацією, після звернень до правоохоронних органів, усвідомлюючи нікчемність документу, ТОВ «БЗК» було підроблено ще один свіжий Звіт у квітні 2019 року за підписом цілої групи фахівців того ж Київського інституту землеустрою. Знову ж таки жодних досліджень не проводилось, ґрунтовий покрив не порушено, а окремі власники та орендарі земельних ділянок нотаріально засвідчили відсутність будь-яких

досліджень на їх ділянках, що також свідчить про підробку документа. Наголошуємо, що територія начебто проведених досліджень розпайована та використовується законними власниками для сільськогосподарського виробництва, а отже без їх відома будь-які земляні роботи не проводились би та вважались би незаконними.

Окремо наголошуємо, що однією з ключових характеристик належності ґрунтів до особливо цінних агровиробничих груп є гранулометричний склад. Дослідження за вказаною характеристикою не проводились взагалі.

Відсутність фізико-хімічних досліджень як таких станом на 08.04.2019 року було підтверджено керівництвом самого ДП «Київський науково-дослідний та проектний інститут землеустрою» у відповіді на запит народного депутата (лист 0-0.14-342/2-19 від 08.04.2019 р), згідно якої був проведений **лише аналіз архівних матеріалів та рекогнозціювальні (оглядові) роботи, внаслідок чого особливо-цінні ґрунти не були виявлені на вказаній території.** Дана відповідь – ілюстрація абсурду, адже в архівних документах (довідки Інституту ім. Соколовського) – землі є особливо-цінними по цей день, а простий огляд території зимою 2017 року, «внаслідок якого цінність не виявлено» взагалі нічого й коментувати.

Окремі дослідження хімічного складу лише підтверджують виключну якість та цінність ґрунтового покриву, а також відносну збереженість від антропогенного впливу.

З описаного вище зрозуміло, що підробка документів та спроба знецінення земель «на папері» - умисна міра ТОВ «БЗК», адже вилучення та зміна цільового призначення особливо-цінних земель для відкритої розробки корисних копалин проводиться за погодженням з Верховною Радою України (ч. 3 ст. 150, ч.2 ст. 151 Земельного кодексу України).

Наголошуємо, що особливо цінні ґрунти загально-державного значення перебувають під особливою охороною держави, а відповідно представники усіх рівнів влади повинні вживати максимальних заходів для недопущення псування або знищення подібних земельних ділянок.

Зважаючи на вище вказане наполягаємо на проведенні реальних досліджень якості ґрунтів на території планованого видобутку за згодою землевласників, з залученням органів влади та у присутності громадськості.

Співзасновник ГО «ВОЛЬТЕРРА» _____

Д.В. Буркот